

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.013.04.2016
P/16/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/100 – Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Bogusław Wójcik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli LSZ/52/2016 z dnia 11.07.2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Dębno ² , ul. Raclawicka 33, 74-400 Dębno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Augustyniak – Nadleśniczy Nadleśnictwa Dębno ³ od 27.05.2010 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności⁴

Nadleśnictwo realizując zadania określone w planach urządzenia lasu prowadziło stałą profilaktykę i monitoring zagrożeń oraz podejmowało działania ochronne eliminując lub ograniczając zasięg występujących zagrożeń. W latach 2013-2015 na obszarze Nadleśnictwa wystąpiła jedna katastrofa skutkująca zniszczeniami potencjału produkcji leśnej na powierzchni 344,25 ha – gradobicie w 2014 r. Działania Nadleśnictwa podjęte w celu eliminacji jego skutków i odtwarzania potencjału produkcji leśnej były prawidłowe i zgodne z zasadami gospodarki leśnej. W związku ze sprzedażą drewna pozyskanego w wyniku gradobicia przychody Nadleśnictwa w latach 2014-2015 wyniosły dodatkowo 6.395.042 zł.

Na terenie Nadleśnictwa został zorganizowany system ochrony potencjału produkcji leśnej przed pożarami, którego elementy, takie jak wieża obserwacyjna, baza sprzętu przeciwpożarowego, sieć dróg dojazdowych, liczba punktów czerpania wody spełniały wymogi przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów⁵.

Nadleśnictwo prawidłowo przygotowało i zrealizowało objęte kontrolą inwestycje, polegające na przebudowie leśnych dróg pożarowych. Podjęcie decyzji o ich realizacji wynikało z założeń Planu Urządzenia Lasu i miało na celu zwiększenie bezpieczeństwa lasów.

W toku realizacji inwestycji uzyskano niezbędne decyzje, pozwolenia oraz uzgodnienia. Wykonawcy robót budowlanych zostali wyłonieni zgodnie z procedurami udzielania zamówień publicznych. Badane inwestycje zrealizowano gospodarnie

¹ W latach 2013-2016. (do czasu zakończenia czynności kontrolnych). Lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.

² Dalej: „Nadleśnictwo”.

³ Dalej: „Nadleśniczy”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

⁵ Dz.U. Nr 58, poz. 405 ze zm. – dalej: rozporządzenie ws. zabezpieczenia ppoż. lasów.

i oszczędnie. Operacje gospodarcze związane z ich realizacją prawidłowo ujęto w ewidencji księgowej Nadleśnictwa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie i realizacja przedsięwzięć w zakresie odtwarzania potencjału produkcji leśnej oraz przeciwdziałania występowaniu nowych katastrof. Gospodarność wydatkowania środków finansowych.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Nadleśnictwo Dębno położone jest w województwach zachodniopomorskim i lubuskim na terenie pięciu gmin: Kostrzyn, Witnica, (powiat gorzowski) Mieszkowice (powiat gryfiński), Boleszkowice, Dębno oraz Miasto Dębno (powiat myśliborski). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa⁶, organizacyjnie podzielonym na 14 leśnictw, znajdowały się grunty Skarbu Państwa będące w zarządzie Nadleśnictwa oraz grunty stanowiące własność innych niż Skarb Państwa podmiotów, w odniesieniu do których Nadleśnictwo sprawowało zarząd na podstawie porozumień zawartych ze Starostami: Gryfińskim, Gorzowskim i Myśliborskim. Według stanu na 31.12.2015 r. powierzchnia Nadleśnictwa wynosiła 22.904,08 ha. W zarządzie Nadleśnictwa pozostawało ogółem 22.178,13 ha lasów (lasy Skarbu Państwa – 21.935,3 ha⁷, lasy innych własności⁸ 242,83 ha). Na koniec 2015 r. lesistość wynosiła 48,4% i obniżyła się o 0,1% w odniesieniu do końca 2012 r, natomiast zapas grubizny obniżył się o 20.084 m³ (0,32%) i wynosił 6.268.469 m³. Gatunkiem wiodącym w całym Nadleśnictwie była sosna 99,18%, której udział miąższościowy wynosił 99,51%.

(dowód: akta kontroli, str. 4, 5, 14-41, 61)

Zastępca Nadleśniczego Roman Drużga wyjaśnił, że zmniejszenie zasobności wynikało ze struktury wiekowej drzewostanu. Aby zapobiec deprecjacji surowca przyjęto w planie urządzenia lasu większy pobór masy niż przeciętny przyrost roczny.

(dowód: akta kontroli, str. 6, 715-717)

Łącznie w latach 2013-2015 przychody Nadleśnictwa kształtowały się na poziomie: 27.890,35 tys. zł (2013 r.), 31.524,03 tys. zł (2014 r.) i 30.604,78 tys. zł (2015 r.), natomiast koszty – 26.334,48 tys. zł (2013 r.), 29.058,67 tys. zł (2014 r.), i 29.663,00 tys. zł (2015 r.). Zysk netto kształtował się na poziomie odpowiednio: 1.341,9 tys. zł, 2.317,6 tys. zł, 819,5 tys. zł. Obowiązkowe obciążenia na rzecz Funduszu Leśnego w tym okresie wyniosły 25.467,46 tys. zł łącznie⁹, natomiast dopłaty dla Nadleśnictwa z tytułu wyrównywania niedoborów środków powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej 458,61 tys. zł łącznie¹⁰.

(dowód: akta kontroli, str. tabela nr 63, 68, 92, 109)

1.2. Głównymi przyczynami niekorzystnych zjawisk i zmian w stanie zdrowotnym lasów Nadleśnictwa¹¹ w latach 2013-2015 były: szkodniki owadzie zinwentaryzowane na łącznej powierzchni 1.486,64 ha, zwierzęta 306,68 ha, choroby drzew 4.544,37 ha oraz czynniki abiotyczne 838,8 ha.

Największe zagrożenia zostały spowodowane przez czynniki biotyczne, takie jak:

⁶ Zasięg terytorialny Nadleśnictwa wg stanu na 31.12.2015 r. wynosił 45.846 ha – zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 86 z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie określenia zasięgu terytorialnego nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Szczecinie. W zasięgu tym występowały lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa, z czego Nadleśnictwo sprawowało nadzór nad lasami o powierzchni 89 ha.

⁷ Odpowiednio: grunty zalesione – 20.733,94 ha, grunty niezalesione – 529,36 ha, grunty związane z gospodarką leśną – 672 ha.

⁸ Osoby fizyczne i prawne.

⁹ Odpowiednio: 6 989,38 tys. zł (2013 r.), 9 382,60 tys. zł (2014 r.) i 9 095,47 tys. zł (2015 r.).

¹⁰ Odpowiednio: 417,68 tys. zł (2013 r.), 40,93 tys. zł (2014 r.) i 0,00 zł (2015 r.).

¹¹ Powierzchnia zagrożeń wynikająca z zsumowania wszystkich powierzchni, na których zinwentaryzowano występowanie czynników szkodotwórczych na terenie Nadleśnictwa.

- szkodniki owadzie: barczatka sosnówka, występowanie zagrożeń stwierdzono na zinwentaryzowanej powierzchni: 734 ha w 2013 r. i 423,74 ha w 2014 r.; piędzik przedzimiek i inne miernikowce: 248 ha w 2013 r. i 24,41 ha w 2014 r.,
- jeleniowate (jeleń, daniel, sarna): 148 ha (2013 r.), 37,97 ha (2014 r.) i 22,54 ha (2015 r.),
- gryzonie: 4,49 ha, 46,21 ha i 38,32 ha,
- grzyby patogeniczne: (mączniak dębu 111,31 ha, huba korzeni 96,31 ha) w 2013 r., (mączniak dębu 172,70 ha, opieńkowa zgnilizna korzeni 154,48 ha, huba korzeni, 653,10 ha, huba sosny 1.186,54 ha) w 2014 r., (opieńkowa zgnilizna korzeni 165,48 ha, huba korzeni 805,90 ha, huba sosny 1.102,09 ha) w 2015 r.
(dowód: akta kontroli, str.128-135, 141-144)

Spśród czynników abiotycznych najwięcej zagrożeń spowodowały:

- niskie i wysokie temperatury (przede wszystkim zmrózienia) – w 2014 r. i 2015 r. (odpowiednio na powierzchni: 100,21 ha i 5,89 ha)¹²,
- zakłócenia stosunków wodnych (podtopienia i zalania) – w latach 2013–2015 (odpowiednio: 319,7 ha, 54,48 ha i 2,91 ha)¹³,
- pożary odpowiednio: 8 pożarów lasu o łącznej powierzchni 0,45 ha (2013 r.), 7 pożarów lasu o łącznej powierzchni 0,52 ha (2014 r.) i 14 pożarów lasu o łącznej powierzchni 1 ha (2015 r.). Wielkość strat spowodowana pożarami wyniosła odpowiednio: 2.695,13 zł, 700 zł oraz 9.000,07 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 128-135, 141-144)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *Do szacunku strat pożarowych przyjmowano koszty dotyczące: użycia pojazdów oraz sprzętu i maszyn podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz Lasów Państwowych, godzin pracy pracowników biura i terenowej Służby Leśnej. Strat ekologicznych nie szacowano, ze względu na brak akceptowalnych i sprawdzonych metod ich szacowania, co uniemożliwia pełną i rzetelną ocenę konsekwencji pożarów lasu dla ekosystemów leśnych.*

(dowód: akta kontroli, str.140)

1.3 W 2014 r. na terenie Nadleśnictwa wystąpiło zjawisko katastrofalne o charakterze wielkopowierzchniowym¹⁴ – gradobicie, które objęło ogółem obszar 344,25 ha. Zdarzenie gradobicia spowodowało konieczność całkowitego wyrębu lasu na powierzchni 61,59 ha (w 2014 r.) oraz 56,48 ha w 2015 r. w wyniku czego pozyskano ogółem 18.342,31 m³ grubizny w 2014 r. i 20.387,11 m³ w 2015 r. W związku ze sprzedażą pozyskanego drewna przychody Nadleśnictwa w latach 2014-2015 wzrosły dodatkowo o 6.395.042 zł¹⁵. Nadleśnictwo wykonało inwentaryzację wstępną, wypełniło karty sygnalizacyjne i terminowo złożyło meldunek o uszkodzeniach lasu stosownie do postanowień Instrukcji ochrony lasu.

(dowód: akta kontroli, str. 177-189, 222-225, 671, 673)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: w celu zapobiegania deprecjacji surowca na powierzchniach po gradobiciu podejmowano działania polegające na wstrzymywaniu

¹² Zmrożenia nie stanowiły zwartego wielkopowierzchniowego kompleksu.

¹³ Podtopienia nie stanowiły zwartego wielkopowierzchniowego kompleksu. W 2013 r. najmniejsza podtopiona powierzchnia wynosiła 0,05 ha (w leśnictwie Dębno), największa 6,68 ha (w leśnictwie Więclaw). W 2014 r. najmniejsza podtopiona powierzchnia wynosiła 0,15 ha (w leśnictwie Dębno), największa 6,68 ha (w leśnictwie Dębno). W 2015 r. podtopione zostały drzewostany zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, trudno dostępne, w naturalnych nieckach i zagłębieniach terenu, w dolinach rzek.

¹⁴ Szkody po pożarach lasu na powierzchni powyżej 10 ha lub szkody powstałe z pozostałych przyczyn (np. wiatrolomy, śniegołomy, powódź) na zwartej powierzchni powyżej 50 ha.

¹⁵ Różnica pomiędzy przychodem ze sprzedaży drewna w latach 2014-2015 (8.313.542 zł) oraz kosztami pozyskania drewna, zrywki, hodowli i ochrony lasu poniesionymi w latach 2014-2016 i przewidywanymi do poniesienia w latach 2017-2018 (1.918.500 zł). Wpływ dochodów ze sprzedaży pozyskanego drewna na wynik finansowy jednostki przedstawiono w punkcie 1.1. wystąpienia.

pozycji planowych i wykonywaniu pozycji pokłeskowych. Uzyskano zgodę RDLP w Szczecinie na korektę planu pozyskania w roku 2015 (zwiększenie grubizny o 5.000 m³). Pozostałe zamiany pozycji planowych podejmowane były w ramach kompetencji Nadleśniczego i nie wymagały zgody RDLP.

(dowód: akta kontroli, str. 709, 718)

W związku z gradobiciem Nadleśniczy z dniem 25.08.2014 r. wprowadził do realizacji koncepcję zagospodarowania drzewostanów uszkodzonych opadem gradu.¹⁶ Realizacja zadań przebiegała zgodnie z wyznaczonym harmonogramem. Zakończenie prac odnowieniowych mające na celu wprowadzenie młodego pokolenia lasu na powierzchniach pokłeskowych przewidywane jest w 2018 r.

(dowód: akta kontroli, str. 190-221, 710-714)

W okresie objętym kontrolą na terenie po gradobiciu Nadleśnictwo przeprowadziło m.in działania dotyczące:

- zabiegów hodowli – melioracje agrotechniczne na powierzchni: 22,51 ha w 2014 r., 75,27 ha w 2015 r. i 26,26 ha w 2016 r. Łączny koszt prac 94.540,56 zł¹⁷,
- wyprzedzającego przygotowania gleby na powierzchni: 32,14 ha w 2015, r. i 25,86 ha w 2016 r. Łączny koszt prac 38.831,71 zł¹⁸,
- odnowień na powierzchni: 8 ha w 2015 r. i 32,14 ha, w 2016 r. Łączny koszt 102.501,79 zł¹⁹,
- grodzenia na powierzchni: 9,34 ha w 2015 r. i 3,02 ha w 2016 r. Łączny koszt 19.399,86 zł²⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 696, 698)

W latach 2008-2016 na terenie Nadleśnictwa nie wystąpiły inne szkody wielkopowierzchniowe i zjawiska katastrofalne.

(dowód: akta kontroli, str. 671, 673)

1.4. Łączne koszty poniesione przez Nadleśnictwo w latach 2013-2015 na ochronę lasu przed czynnikami szkodliwymi wyniosły 884,2 tys. zł²¹ (w tym ochrona przed: szkodnikami²² – 169,5 tys. zł, zwierzętami²³ – 701,4 tys. zł, czynnikami abiotycznymi²⁴ – 6,8 tys. zł oraz chorobami drzew²⁵ – 6,5 tys. zł). Największe koszty związane były z ochroną przed jeleniowatymi²⁶ 649,2 tys. zł²⁷ (73,4% ogółu poniesionych kosztów), opryskami lotniczymi przed szkodnikami 165,6 tys. zł (18,7%), wykaszaniem 51,7 tys. zł (5,9%).

(dowód: akta kontroli, str. 141-144)

Zabiegami ochronnymi przed jeleniowatymi objęto powierzchnię: 327,26 ha w 2013 r. 131,72 ha w 2014 r. i 81,07 ha w 2015 r. Polegały one na:

- grodzeniach: w 2013 r. – 34,03 ha (koszt materiałów 96,6 tys. zł), w 2014 r. – 36,39 ha (koszt. materiałów 104,5 tys. zł), w 2015 r. – 47,16 ha (koszt materiałów 14,6 tys. zł, koszt usługi 102,9 tys. zł),

¹⁶Zarządzenie Nr 12/2014 Nadleśniczego Nadleśnictwa Dębno z dnia 25.08.2014 r. w sprawie realizacji koncepcji zagospodarowania drzewostanów uszkodzonych opadem gradu.

¹⁷ Odpowiednio: 12.352,08 zł (2014 r.), 60.167,01 zł (2015 r.) i 22.021,47 zł (2016 r.).

¹⁸ 20.424,83 zł w 2015, r. i 18.406,88 zł w 2016 r.

¹⁹ 38.837,67 zł w 2015 r. i 63.664,12 zł w 2016 r.

²⁰ 9.832,57 zł w 2015 r. i 9.567,29 zł w 2016 r.

²¹ 407,1 tys. zł w 2013 r., 265,9 tys. zł w 2014 r., 210,7 tys. zł w 2015 r.

²² Barczatka sosnowka, piędzik przedzimek i inne miernikowce, mszyca bukowa, skoczogonki, hurmak olchowiec, smolik znaczony, smolik dragowinowiec, susówka dębówka, szeliniaki.

²³ Jeleniowate, bóbr, gryzanie.

²⁴ Podtopienia i zalania, obniżenie poziomu wód, susza, zmrozenia, grad, pożar.

²⁵ Osutka sosny, mączniak dębu, opieńkowa zgnilizna korzeni, huba korzeni, zamieranie pędów sosny, huba sosny, pasożytnicza zgorzel siewek iglastych i liściastych, czyreń ogniowy.

²⁶ Grodzenia, osłonki, repelenty, rysakowanie.

²⁷ 278,2 tys. zł w 2013 r., 194,5 tys. zł w 2014 r. i 176,5 tys. zł w 2015 r.

- ochronie chemicznej przed spalowaniem (4,29 ha w 2013 r. – koszt materiałów 0,7 tys. zł, koszt usługi 1,1 tys. zł),
- ochronie mechanicznej (osłonki i repelenty) przed spalowaniem: w 2013 r. – 122,8 ha (koszt materiałów 25,7 tys. zł, koszt usługi 96,1 tys. zł), w 2014 r. – 87,91 ha (koszt materiałów 9,3 tys. zł, koszt usługi 78,2 tys. zł) i w 2015 r. – 30,67 ha (koszt materiałów 6,5 tys. zł, koszt usługi 50,9 tys. zł),
- ochronie chemicznej przed zgryzaniem: w 2013 r. – 166,14 ha (koszt materiałów 40,4 tys. zł, koszt usługi 17,5 tys. zł), w 2014 r. – 7,42 ha (koszt materiałów 1,7 tys. zł, koszt usługi 0,8 tys. zł) i w 2015 r. – 3,24 ha (koszt materiałów 1,2 tys. zł, koszt usługi 0,5 tys. zł).

Zabiegi zostały sfinansowane ze środków własnych Nadleśnictwa. Usługi gradzenia wykonane zostały przez zakłady usług leśnych wybranych przez Nadleśnictwo w trybie przetargu nieograniczonego. Materiały zakupione zostały przez Nadleśnictwo w Ośrodku Transportu Leśnego w Gorzowie Wielkopolskim.

(dowód: akta kontroli, str. 128-135, 226-275)

Zabiegi ochronne – oprysk lotniczy zostały przeprowadzone na obszarze 734 ha w 2013 r. i 412 ha w 2014 r. (w odniesieniu do barczatki sosnowki). Koszt wykonania zabiegów wyniósł 58.952,96 zł i 41.036,56 zł. W zakresie zwalczania piędzika przedzimka oraz innych miernikowców oprysk lotniczy przeprowadzono w 2013 r. na obszarze 248 ha, a jego koszt wyniósł 65.644,44 zł. Koszty zabiegów zostały zrefundowane ze środków Funduszu Leśnego w wysokości 99,3%²⁸ w 2013 r. oraz 99,7%²⁹ w 2014 r., a w pozostałej części z środków własnych Nadleśnictwa. Przed zabiegami dokonywano oceny celowości ich wykonania. Przeprowadzona przez Nadleśnictwo ocena zastosowania zabiegów ochronnych wykazała, że były one skuteczne.

(dowód: akta kontroli, str. 128-135, 276-355)

Zabiegi ochronne – wykaszanie dotyczyły ochrony przed gryzoniami i objęły ogółem 4,49 ha (2013 r.), 46,21 ha (2014 r.) i 38,32 ha (2015 r.). Koszt zabiegów wyniósł odpowiednio: 2.871,6 zł (2013 r.), 24.381,22 zł (2014 r.) i 23.989,5 zł (2015 r.). Działania zostały sfinansowane ze środków własnych Nadleśnictwa.

(dowód: akta kontroli, str. 128-135)

Nadleśnictwo podejmowało również czynności zapobiegawcze niezwiązane z występowaniem konkretnych czynników szkodliwych polegające m.in. na:

- wykładaniu pułapek feromonowych: 32 szt. w 2013 r. i po 30 szt. w latach 2014-2015,
- próbnym poszukiwaniu owadów: po 180 szt. stałych partii kontrolnych w latach 2013-2015,
- lepowaniu drzew na wyznaczonych powierzchniach.

Koszt działań wyniósł ogółem 27,9 tys. zł³⁰ i został sfinansowany ze środków własnych Nadleśnictwa.

(dowód: akta kontroli, str. 129-133)

1.5. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zaliczone było do II kategorii zagrożenia przeciwpożarowego. Według stanu na 31.12.2015 r. na infrastrukturę przeciwpożarową składało się 12 punktów czerpania wody (w tym 10 naturalnych i 2 sztuczne) oraz 32 dojazdy pożarowe o łącznej długości 112,5 km. Przedmiotowa infrastruktura została zaakceptowana przez Zachodniopomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Szczecinie oraz Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego

²⁸ 123.663,87 zł.

²⁹ 40.925,5 zł.

³⁰ Odpowiednio: 10 tys. zł (2013 r.), 9,1 tys. zł (2014 r.) i 8,8 tys. zł (2015 r.)

PSP w Gorzowie Wielkopolskim, jako spełniająca wymogi dla lasów II kategorii zagrożenia pożarowego.

(dowód: akta kontroli str.356-384)

Prowadzone w Nadleśnictwie działania mające na celu zabezpieczanie potencjału produkcji leśnej przed szkodami wywołanymi pożarami polegały na:

- obserwacji terenu z wykorzystaniem dostrzegalni na terenie leśnictwa Reczyce i punktu obserwacyjnego na terenie leśnictwa Dębno,
- utrzymywaniu systemu łączności z wykorzystaniem radiotelefonów³¹, sieci telefonii komórkowej i stacjonarnej,
- utrzymywaniu 12 punktów czerpania wody oraz sieci 32 dojazdów pożarowych,
- wyposażeniu bazy p.poż. Nadleśnictwa w sprzęt gaśniczy³²,
- przeprowadzaniu okresowych kontroli w terenie przez pracowników Nadleśnictwa,³³
- prowadzeniu akcji informacyjnej w zakresie zagrożenia pożarowego,³⁴
- utrzymywaniu pasów przeciwpożarowych oddzielających las od obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe (drogi publiczne, parkingi) o łącznej długości 17,82 km.

(dowód: akta kontroli str. 366, 392-399, 401-423,462-463, 604-607)

W okresie objętym kontrolą Państwowa Straż Pożarna³⁵ przeprowadziła ogółem 15 kontroli³⁶ w zakresie przestrzegania przepisów p.poż. i zapewnienia przejezdności dróg pożarowych na terenie Nadleśnictwa – nieprawidłowości nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 392-399)

Roczne analizy z zakresu ochrony przeciwpożarowej za lata 2013-2015 były sporządzane i przekazywane³⁷ przez Nadleśniczego w terminach określonych przez RDLP w Szczecinie.

(dowód: akta kontroli str. 400-423)

We wszystkich latach objętych kontrolą Nadleśniczy uzgadniał³⁸ z Komendantami Powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej w Myśliborzu i Gryfinie oraz Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim, dokumentację pn. „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”.

(dowód: akta kontroli str. 424-453)

1.6. Objęte kontrolą NIK drogi leśne, wykorzystywane jako dojazdy pożarowe były utrzymane w sposób zapewniający ich przejezdność oraz oznakowane numeracją zgodną z mapami z zakresu ochrony przeciwpożarowej³⁹, tj. zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia ws. zabezpieczenia p.poż. lasów. Na dojazdach umieszczone były tabliczki kierunkowe wskazujące kierunek dojazdu do punktów czerpania wody do celów przeciwpożarowych. Parametry dojazdu pożarowego nr 12 przebudowanego

³¹ W siedzibie Nadleśnictwa znajdował się Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny. Według przeprowadzonej analizy przypuszczalny okres swobodnego rozwoju pożaru (od momentu powstania do chwili wkroczenia pierwszych sił i środków ratowniczych na terenie Nadleśnictwa) wynosił około 37 minut.

³² Samochód patrolowo-gaśniczy, sprzęt podręczny: ROTEO R M3%, hydronetki plecakowe, tłumice, szpadle

³³ Liczba kontroli: 3 w 2013 r., 4 w 2014 r., 4 w 2015 r.

³⁴ Pogadanki w szkołach (26 w 2013 r., 33 w 2014 r., 27 w 2015 r.), materiały edukacyjne (m.in.: kalendarze, ulotki, plany lekcji, zakładki do książek).

³⁵ KP PSP w Myśliborzu, KM PSP w Gorzowie Wielkopolskim, KP PSP w Kostrzynie nad Odrą

³⁶ Liczba kontroli: 5 w 2013 r., 3 w 2014 r., 4 w 2015 r. 3 w 2016 r.

³⁷ Pisma do RDLP w Szczecinie z dnia: 10.01.2014 r. (analiza za rok 2013), 8.01.2015 r. (analiza za rok 2014) i 13.01.2016 r. (analiza za rok 2015).

³⁸ Uzgodnienia z: 13.03.2013 r. (dokumentacja na rok 2013), 14.03.2014 r. (dokumentacja na rok 2014) oraz z dnia 13.03.2015 r. (dokumentacja na rok 2015), 14.03.2016 r. (dokumentacja na rok 2016)

³⁹ Oględziny drogi nr 12 przebudowanej w 2015 r. i nieprzebudowanych dróg nr 13, 13a, 22 przeprowadzone w dniu 2.09.2016 r.

w okresie objętym kontrolą były zgodne z parametrami określonymi w § 7 ust. 2 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 454-460)

Sieć dróg leśnych w Nadleśnictwie spełniała wymogi dla lasów zaliczonych do II kategorii zagrożenia pożarowego, o których mowa w § 8 rozporządzenia ws. zabezpieczenia p.poż. lasów, tj. nie przekraczania odległości 1.500 m pomiędzy dowolnym punktem położonym w lesie a najbliższą drogą publiczną lub drogą leśną, wykorzystywaną jako dojazd pożarowy. Stopień pokrycia obszarów leśnych źródłami wody do celów przeciwpożarowych, przy uwzględnieniu istniejącej sieci hydrantowej, był wystarczający i zgodny z normami określonymi w § 39 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁴⁰.

(dowód: akta kontroli 356-359, 367-370, 385-391)

1.7. Na koniec 2015 r., spośród 112,5 km km dojazdów pożarowych będących w zarządzie Nadleśnictwa stan techniczny 32,9% został oceniony jako dobry, 50,4% jako średni, 13,6% jako zadowolający natomiast 3,1% jako zły⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. 385-391, 461)

W okresie objętym kontrolą na terenie Nadleśnictwa do parametrów określonych w § 7 ust. 2 rozporządzenia ws. zabezpieczenia p.poż. lasów dostosowanych zostało ogółem 21,02 km przebudowanych dróg pożarowych⁴². Łączny koszt wykonanych prac wyniósł 6.546 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 385-386, 462)

W kolejnych latach, zgodnie z PUL Nadleśnictwo planuje:

- dostosować do parametrów wynikających z § 7 rozporządzenia 83,396 km dojazdów pożarowych. Koszt dostosowania do wymogów oszacowany został na 26.191,3 tys. zł,⁴³
- wybudować w 2017 r. punkt czerpania wody w leśnictwie Drzewice. Koszt wykonania zadania oszacowany został na 132,8 tys. zł,
- przenieść punkt czerpania wody w leśnictwie Kaleńsko⁴⁴.

Potrzeby będą realizowane sukcesywnie, zgodnie z zatwierdzonymi przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych planami finansowo – gospodarczymi.

(dowód: akta kontroli str. 462-463, 721)

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *Czas w jakim nastąpi dostosowanie parametrów dróg do wymogów rozporządzenia zależy od środków finansowych jakimi będzie dysponowało Nadleśnictwo. Szacunkowo jest to perspektywa na lata 2017-2040.*

(dowód: akta kontroli str. 721)

1.8. Nadleśnictwo przeprowadziło analizy związane z odtwarzaniem zniszczonego potencjału produkcji leśnej oraz wprowadzaniem instrumentów zapobiegawczych, których wyniki zostały zawarte w:

1) PUL, w szczególności w zakresie zadań dotyczących:

- ochrony przeciwpożarowej tj.: oceny systemu obserwacyjno-alarmowego, wyposażenia nadleśnictwa w sprzęt przeciwpożarowy, dostępności terenów leśnych dla potrzeb przeciwpożarowych, stanu zaopatrzenia wodnego do celów gaśniczych,

⁴⁰ Dz.U. Nr 109, poz. 719.

⁴¹ Nomenklatura zgodna z zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji wyznaczania docelowej sieci drogowej nadleśnictwa” (OF.011.3.2015).

⁴² Dojazdy pożarowe oznaczone numerami: 9 (o długości 6 km), 23 (7,15 km), 25 (2,8 km), 12 (5,07 km).

⁴³ Przyjęto szacunkowy koszt budowy 1 km drogi w dotychczasowej technologii w wysokości 314.060 zł..

⁴⁴ Zakres rzeczowy zadania oraz kosztorys zostaną wykonane do 2022 r.

- ochrony i odtwarzania zasobów leśnych⁴⁵, tj. m.in.: przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego,
- 2) charakterystyce przyrodniczo-gospodarczej w ramach wniosku złożonego 6.06.2013 r. o przyznanie pomocy w ramach objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (dalej PROW) działania Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych,
- 3) corocznych analizach stanu ochrony przeciwpożarowej, przekazywanych do RDLP.

(dowód: akta kontroli str. 147-159, 400-423, 468-493, 508-515)

Efektom przeprowadzonych analiz były m.in. zamieszczone w PUL wytyczne na lata 2013–2022 zmierzające do poprawy bezpieczeństwa pożarowego oraz organizacji gospodarstwa leśnego i wykonywania prac:

- utrzymywania w stałej sprawności dojazdów pożarowych,
- utrzymywania oznakowania punktów czerpania wody i dróg dojazdowych zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- umieszczania tablic informacyjnych i ostrzegawczych dotyczących ochrony przeciwpożarowej przy wjazdach do lasu oraz przy parkingach,
- dbałości o wyposażenie w sprzęt pożarowy, zgodnie z ustalonymi normami,
- propagowania na bieżąco zagadnień ochrony ppoż. wśród miejscowej ludności, młodzieży i turystów wykorzystując różne formy informacyjno – propagandowe,
- budowy punktu czerpania wody (dalej PCW) nr 12 w oddziale 672 oraz przebudowy PCW nr 10, polegającej na przeniesieniu w obrębie tego samego zbiornika wodnego oraz budowie kładki wraz z umocnieniem brzegu,
- poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Nadleśnictwo w badanym okresie realizowało wytyczne zgodnie z założeniami przyjętymi w rocznych planach finansowo-gospodarczych.

(dowód: akta kontroli str. 370-371, 385-386, 392-399, 400-423, 462-463, 484-493)

1.9. W związku z realizacją zadań będących przedmiotem kontroli Nadleśnictwo w 2013 r.⁴⁶ ubiegało się o dofinansowanie zadania pn. „Wzmocnienie systemu ochrony przeciwpożarowej lasów w Nadleśnictwie Dębno poprzez budowę dojazdów pożarowych nr DP-37 i DP-6/39”. Dofinansowanie nie zostało przyznane ze względu na wyczerpanie limitu środków na działanie, określonego w PROW 2007-2013⁴⁷. Pomimo braku dofinansowania Nadleśnictwo zrealizowało zadanie ze środków własnych. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 3.168,9 tys. zł.⁴⁸

(dowód: akta kontroli str. 494-525, 701-707, 721)

W sprawie pozyskiwania środków zewnętrznych Nadleśniczy wyjaśnił: *Ogłoszony w roku 2013 przez ARiMR nabór wniosków na przyznanie pomocy w ramach działania 226 był ostatnim naborem na to działanie w ramach PROW. W obecnie obowiązującym PROW na lata 2014-2020 nie jest kontynuowane działanie 226 z poprzedniej perspektywy finansowej, w ramach którego PGL LP było beneficjentem przyznawanej pomocy. W innych programach operacyjnych obowiązujących w perspektywach finansowych obejmujących lata 2007 – 2013 oraz 2014 – 2020 nie uwzględniono możliwości przyznania pomocy finansowej jednostkom organizacyjnym*

⁴⁵ Program Ochrony Przyrody, w którym ujęto opis planowanych zadań w okresie od 1.01.2013 r. do 31.12.2022 r.

⁴⁶ Wniosek o przyznanie pomocy w ramach działania: „Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych”, na kwotę 4.640,5 tys. zł, złożony w dniu 13.06.2013 r. w Zachodniopomorskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Szczecinie.

⁴⁷ Pismo Zachodniopomorskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z 27.04.2015 r.

⁴⁸ W tym: 924,5 tys. zł - DP – 25 (poprzednio DP - 6/39) i 2.244,4 tys. zł – DP – 25 (poprzednio DP –37).

Lasów Państwowych na realizację zadań dotyczących budowy, przebudowy lub remontów połączonych z modernizacją dróg leśnych wyznaczonych w PUL jako dojazdy pożarowe. W 2017 roku Nadleśnictwo będzie beneficjentem zintegrowanego w ramach Lasów Państwowych projektu na przyznanie pomocy w ramach działania 2.1. Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020. Koordynatorem projektu jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. W ramach tego projektu zostanie zakupiony samochód patrolowo – gaśniczy oraz sprzęt umożliwiający lokalizację pożarów.

(dowód: akta kontroli str. 672, 678)

1.10. W badanym okresie pracownicy Nadleśnictwa uczestniczyli w 9 szkoleniach z zakresu zamówień publicznych⁴⁹ oraz 5 z zakresu inwestycji w lasach⁵⁰. Zadania poszczególnych komórek organizacyjnych określone zostały w regulaminie organizacyjnym Nadleśnictwa⁵¹. W Nadleśnictwie nie wyznaczono odrębnej komórki organizacyjnej do pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 526-529, 608-630)

1.11. W latach 2013-2015 Nadleśnictwo realizowało zadania wskazane w PUL w zakresie melioracji agrotechnicznych, odnowień i zalesień, przebudowy drzewostanów, pielęgnacji upraw, młodników i drzewostanów oraz ochrony lasu przed szkodliwymi czynnikami biotycznymi. Na realizację zadań Nadleśnictwo wydatkowało środki własne. Główne grupy kosztów dotyczyły:

- hodowli lasu 3.999,5 tys. zł, w tym m.in: szkółki leśne (574,3 tys. zł), odnowienia i zalesienia (894,6 tys. zł), melioracje agrotechniczne (726,3 tys. zł) pielęgnowanie lasu (1.343 tys. zł) odpowiednio: 14,4%, 22,4%, 18,2%, 33,6% kosztów hodowli lasu,
- ochrony lasu przed czynnikami szkodliwymi 1.575,7 tys. zł,
- ochrony przeciwpożarowej (bez utrzymania dojazdów pożarowych) 1.016,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 63-127)

Koszty dotyczące usunięcia katastrofy wielkopowierzchniowej opisano w punkcie 1.3 niniejszego wystąpienia.

W związku z wprowadzaniem instrumentów zapobiegawczych w okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo:

- wybudowało 21,02 km sieci dojazdów pożarowych⁵². Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 6.546 tys. zł (w tym: 85,9 tys. zł w latach 2010 – 2012 r., 4.586,6 tys. zł w 2013 r., 2,5 tys. zł w 2014 r. i 1.871 tys. zł w 2015 r.) i objął obszar oddziaływania o powierzchni 3.152,25 ha,
- zamontowało 37 tablic informacyjnych i ostrzegawczych dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 20,1 tys. zł (w tym: 16,9 tys. zł⁵³ w 2013 r. i 3,2 tys. zł w 2014 r.),

Zadania zrealizowane zostały ze środków własnych Nadleśnictwa i wynikały ze zidentyfikowanych w tym zakresie potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 462-467)

⁴⁹ 2 szkolenia w 2013 r., 5 w 2014 r. oraz 2 w 2015 r.

⁵⁰ 2 szkolenia w 2013 r., 1 w 2014 r. oraz 2 w 2015 r.

⁵¹ Zarządzenie nr 18/2015 Nadleśniczego z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego dla Nadleśnictwa.

⁵² Odpowiednio: DP nr 9 - 6 km, DP nr 23 - 7,15 km, DP nr 25 - 2,8 km, DP nr 12 - 5,07 km.

⁵³ W kosztach ujęto m.in. zakup 80 tablic informacyjnych o wartości 1,6 tys. zł, z których zamontowano 12. Pozostałe tabliczki zostały rozdane leśniczym i częściowo zdeponowane w siedzibie Nadleśnictwa, tak aby możliwa była ich bieżąca wymiana w przypadku uszkodzenia.

1.12. W latach 2013-2015 Nadleśnictwo przeprowadziło ogółem 41 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, o którym mowa w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁴, z których pięć o łącznej szacunkowej wartości 8.107,1 tys. zł, dotyczyło zakresu objętego niniejszą kontrolą⁵⁵. Działania podjęte w celu odtwarzania potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy (gradobicie) zostały zrealizowane przez wykonawców wybranych również w oparciu przepisy ustawy Pzp (w trybie przetargu nieograniczonego). W toku kontroli nie stwierdzono podziału zamówień w celu uniknięcia stosowania ustawy Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 240-275, 530-543, 710)

Kontrolą objęto 3 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 2.776,5 tys. zł (w tym: 2 postępowania⁵⁶ na budowę dojazdu pożarowego DP 12 oraz 1 postępowanie⁵⁷ – utrzymanie dróg leśnych). Przy wyborze wykonawcy na budowę dojazdu pożarowego zastosowane zostało kryterium ceny (90%) oraz terminu realizacji robót (10%), natomiast w postępowaniu na utrzymanie dróg leśnych kryterium najniższej ceny. Postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Pzp. Wyboru wykonawcy dokonano z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania. Dokumentację postępowań prowadzono rzetelnie.

(dowód: akta kontroli str. 546-547, 551-575)

Inwestycja w zakresie budowy dojazdu pożarowego nr 12 została wykonana na podstawie pozwolenia na budowę nr 486/2012 wydanego przez Starostę Myśliborskiego 14.12.2012 r. w terminach wynikających z zawartych umów. Protokolarny odbiór inwestycji nastąpił w dniach: 26.10.2015 r. (I etap inwestycji), 03.11.2015 (roboty uzupełniające) i 30.11.2015 r. (II etap inwestycji). Komisja nie wniosła zastrzeżeń do wykonanych prac. W dniu 3.12.2015 r. o zakończeniu robót został zawiadomiony PINB w Myśliborzu. Przyjęcie do ewidencji środka trwałego o wartości 1.854,2 tys. zł nastąpiło pod datą 17.12.2015 r.⁵⁸

Formę zabezpieczenia roszczeń Nadleśnictwa w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umów oraz z tytułu rękojmi za wady stanowiły gwarancje ubezpieczeniowe należytego wykonania kontraktu w wysokości 10% ceny brutto wniesione przez wykonawcę.⁵⁹ Rękojmia za wady została udzielona na okres równy udzielonej gwarancji jakości, tj. 48 miesięcy od dnia podpisania bezusterkowego protokołu końcowego odbioru robót, co było zgodne z Wytocznymi prowadzenia robót drogowych w lasach⁶⁰.

(dowód: akta kontroli str. 548-550)

Prace związane z ułożeniem materiałów na odcinki dróg leśnych, z których część stanowiła dojazdy ppoż.⁶¹ celem ich wywyższenia względem powierzchni gruntów zostały wykonane w terminach wynikających z zawartej umowy. Protokolarny odbiór prac nastąpił 25.09.2014 r. Wykonawca udzielił 12 miesięcznej gwarancji na wykonanie zadania zgodnie z zapisami w umowie. W dniu 24.09.2015 r. przedstawiciele zamawiającego, w tym Inżynier Nadzoru w obecności wykonawcy

⁵⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.; dalej: ustawa Pzp.

⁵⁵ Postępowania na budowę i przebudowę dróg pożarowych o numerach: DP 37, DP 6/39, DP -12.

⁵⁶ Przeprowadzone w 2015 r.

⁵⁷ Przeprowadzone w 2014 r.

⁵⁸ Wartość inwestycji ogółem 1.854,2 tys. zł.

⁵⁹ Gwarancje odpowiednio na kwoty: 121.984,84 zł, 55.293,3 zł i 44.877,65 zł.

⁶⁰ Wprowadzonych zarządzeniem nr 16 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 marca 2014 r.

⁶¹ W zakres prac wchodziło również wyrównanie kolein i wybojów na drogach gruntowych wraz z ich wyprofilowaniem, zagęszczeniem oraz miejscowym wzmocnieniem ich nawierzchni. Prace dotyczyły dróg o numerach: DW-1704 - o długości 1.700 mb, DW -1706 - o długości 2.200 mb, DW -1401 - o długości 1.200 mb, DW -2101 - o długości 2.000 mb, DP -3a - o długości 880 mb, DP -13 - o długości 2.300 mb, DP -10 - o długości 2.400 mb, DP -12 - o długości 5.000 mb, DP -21 - o długości 6.500 m.

dokonali przeglądu robót objętych okresem gwarancyjnym. Komisji nie stwierdziła usterek. Formę zabezpieczenia roszczeń Nadleśnictwa w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy oraz z tytułu rękojmi za wady stanowiła gwarancja ubezpieczeniowa należytego wykonania kontraktu w wysokości 10% ceny brutto wniesiona przez wykonawcę na kwotę 55.494,27 zł. Rękojmia za wady została udzielona na okres równy udzielonej gwarancji jakości, tj. 12 miesięcy od dnia podpisania bezusterkowego protokołu końcowego odbioru robót.

(dowód: akta kontroli str. 544-545)

Ponadto Nadleśnictwo zabezpieczyło swoje interesy ustalając w umowach kary umowne w wysokości: 0,5% wynagrodzenia netto wykonawcy za każdy dzień zwłoki w wykonaniu przedmiotu umowy bądź usunięcia wad stwierdzonych przy odbiorze częściowym, końcowym lub w okresie gwarancji i rękojmi; 20% wynagrodzenia netto Wykonawcy z tytułu odstąpienia od umowy przez zamawiającego lub wykonawcę z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy.

(dowód: akta kontroli str. 545, 550)

W badanej próbie nie stwierdzono nieterminowych płatności skutkujących zapłatą przez Nadleśnictwo odsetek i kar, nieprawidłowości w zakresie wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy Pzp. Rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 544-545, 548-550)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Nadleśnictwa w zbadanym zakresie.

2. Osiągnięcie zaplanowanych efektów.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Potrzeby w zakresie infrastruktury drogowej zostały określone w „Ekspertyzie optymalizacji i rozwoju infrastruktury drogowej dla Nadleśnictwa Dębno”, sporządzonej w 2012 r. W dokumencie⁶² nie zostały wskazane terminy realizacji przewidzianych robót. Z ekspertyzy wynikało, że jednostka powinna kontynuować działania mające na celu dostosowanie dojazdów pożarowych do parametrów określonych w § 7 ust. 2 rozporządzenia ws. zabezpieczenia p.poż. lasów.

(dowód: akta kontroli str. 645-646)

Spośród 112,5 km dróg wymienionych w ekspertyzie, do końca 2015 r. zostały zrealizowane założenia w odniesieniu do przebudowy 21,02 km dróg (przebudowano 4 dojazdy pożarowe). Obszar oddziaływania zadań wyniósł 3.152,25 ha.

(dowód: akta kontroli str. 462-463)

Na koniec 2015 r. jako zły oceniany był stan 3,1% dojazdów pożarowych. Spośród 112,5 km dojazdów pożarowych 74,6% nie posiadało mijanek, a 13,7% nie spełniało parametrów dotyczących szerokości jezdni (co najmniej 3 m) lub skrajnej (odstęp między koronami drzew co najmniej 6 m, zachowany do wysokości 4 m od nawierzchni jezdni), tj. parametrów określonych w §7 ust. 2 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 385-391, 461)

2.2. W zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono, poniesienia przez Nadleśnictwo kosztów działań, które zostały zaniechane i okazały się nieskuteczne.

(dowód: akta kontroli str. 385-386, 497-522)

⁶² PUL nie zawierał projektów: budowy i remontów dróg.

2.3. Analiza realizacji zadań ujętych w planach finansowo – gospodarczych na lata 2013 – 2015 wykazała, że Nadleśnictwo nie wykonało w pełnym wymiarze zaplanowanych działań w zakresie:

- odnowienia i zalesienia – działanie zrealizowane w 2014 r. na 97,7% zaplanowanej powierzchni lasów (plan 68,4 ha, wykonanie 66,8 ha), przy realizacji planu finansowego związanego z tym działaniem na poziomie 90,9% (plan 340,1 tys. zł, wykonanie 309,3 tys. zł). Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *Przyczyną niepełnej realizacji planu było wprowadzenie w Nadleśnictwie „Koncepcji zagospodarowania drzewostanów uszkodzonych opadami gradu” w wyniku podjętych działań wymuszonych uprzątnięciem skutków klęski,*
- pielęgnowania lasu – działanie zrealizowane w 2015 r. na 98,5% zaplanowanej powierzchni lasów (plan 1.091,2 ha, wykonanie 1.074,8 ha), przy realizacji planu finansowego związanego z tym działaniem na poziomie 85,7% (plan 531,9 tys. zł, wykonanie 455,9 tys. zł). Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *w związku z suszą i wysokimi temperaturami zachwaszczenie było na tyle słabe, że wykonanie pielęgnacji w zaplanowanym rozmiarze było niezasadne.*
- melioracji agrotechnicznych – działanie zrealizowane w 2015 r. na 99,8% zaplanowanej powierzchni lasów (plan 413,59 ha, wykonanie 412,74 ha), przy realizacji planu finansowego związanego z tym działaniem na poziomie 92,1% (plan 363,1 tys. zł, wykonanie 334,3 tys. zł). Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił: *niepełna realizacja planu wiązała się z usuwaniem skutków gradobicia.*

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

2.4. W latach 2013-2015 na terenie Nadleśnictwa zmniejszeniu uległa powierzchnia występowania potencjalnych uszkodzeń powodowanych przez zwierzynę (ze 155,49 ha w 2013 r. do 66,64 ha w 2015 r.) oraz szkodniki owadzie (z 982,87 ha w 2013 r. do 8,21 ha w 2015 r.). Zaobserwowano zwiększenie powierzchni szkód wywołanych przez grzyby patogenne (huby) korzeni (z 96,31 ha w 2013 r. do 805,9 ha w 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 128-135, 141-144)

2.5. Przeciętna wielkość pożaru w Nadleśnictwie wynosiła 0,06 ha w 2013 r oraz 0,07 ha w latach 2014 i 2015. W latach 2013-2014 wielkości te były tożsame, a w 2015 r. niższe o 0,02 ha w odniesieniu do przeciętnej powierzchni pożaru określonej przez RDLP w Szczecinie.

(dowód: akta kontroli str. 6-13)

2.6. Koszty ochrony lasu, poniesione przez Nadleśnictwo w latach 2013-2015, wyniosły odpowiednio 619.220,80 zł, 487.323,16 zł i 469.201,70 zł, a w przeliczeniu na 1 ha powierzchni leśnej wyniosły w skali roku odpowiednio: 28,25 zł/ha, 22,23 zł/ha i 21,39 zł/ha. W badanym okresie koszty odnowień i zalesień⁶³ wyniosły odpowiednio 162.366,79 zł, 242.477,35 zł i 305.908,01 zł, a w przeliczeniu na 1 ha powierzchni odnowionej i zalesionej: 4.343,68 zł/ha, 3.631,53 zł/ha i 2.383,20 zł/ha.

Koszt utrzymania 1 km dróg leśnych, zaliczonych jako dojazdy pożarowe, wyniósł: 517,55 zł w 2013 r., 2 821,94 zł w 2014 r. i 2 368,37 zł w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.63, 603)

W latach 2013-2015 średni koszt przebudowy 1 km dojazdów pożarowych w Nadleśnictwie kształtował się na poziomie 307,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 63, 385, 603)

2.7. Dla przebudowanych obiektów, poddanych w ramach niniejszej kontroli szczegółowym badaniom, założono książki obiektu budowlanego, o których mowa

⁶³ Bez awansowego przygotowania gleby.

w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶⁴. Nadleśnictwo zapewniło bezpieczne użytkowanie obiektów, dokonując, m.in. okresowych kontroli sprawdzenia stanu technicznego (art. 62 ust. 1 ustawy).

(dowód: akta kontroli str. 700)

2.8. Szacunkowe wydatki związane z utrzymaniem obiektów⁶⁵ wybudowanych/przebudowanych w latach 2013-2015 w perspektywie kolejnych pięciu lat wyniosą około 1.849 tys. zł⁶⁶.

(dowód: akta kontroli str. 694)

2.9. Nadleśniczy nie wskazał na występowanie istotnych utrudnień i ograniczeń w zakresie wprowadzania instrumentów zapobiegających katastrofom.

(dowód: akta kontroli str.672, 679)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Nadleśnictwa w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁷, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 20 września 2016 r.

Kontroler
Bogusław Wójcik
specjalista
kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis

⁶⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 290, ze zm.; dalej: Prawo budowlane.

⁶⁵ Cztery dojazdy pożarowe: DP – 9, DP – 25, DP – 23 i DP – 12.

⁶⁶W kosztach uwzględniono: amortyzację, ubezpieczenie majątku, utrzymanie skrajni, koszenie poboczy, czyszczenie przepustów, remonty (po upływie okresu gwarancyjnego).

⁶⁷ Dz.U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.